

Urządzenia multimedialne a ich wpływ na rozwój dziecka

Technologie informacyjno-komunikacyjne, związane z używaniem urządzeń cyfrowych mogą stanowić spore zagrożenia dla zdrowia oraz rozwoju dziecka. Naukowcy wskazują, iż korzystanie z urządzeń cyfrowych przez małe dzieci ma wiele negatywnych skutków, przed wszystkim w zakresie: mowy, umiejętności społecznych, emocji.

Niestety, coraz więcej dzieci ma objawy charakterystyczne dla nadmiernego ich używania.

Z roku na rok, obserwujemy to coraz częściej. Dzieci nie potrafią bawić się w grupie rówieśniczej, trudno zainteresować je tradycyjnymi zabawami, są bardziej pobudzone, niespokojne, drażliwe emocjonalnie, smutne bez wyraźnego powodu, bardziej nieposłuszne, a nawet agresywne wobec rówieśników i opiekunów. Czasem zaczynają przejawiać objawy problemów zdrowotnych takich jak bóle kręgosłupa, pogorszenie wzroku, problemy z koncentracją uwagi, trudności z zasypianiem. Widoczne jest to w sytuacjach codziennych- podczas zabaw, podczas zajęć, w trakcie spożywania posiłków czy rozmów. Czasami dzieci funkcjonują jakby były wyłączone z rzeczywistości. Trudno im bowiem odnaleźć się w rzeczywistym świecie oraz w rzeczywistych relacjach, kiedy w ich krótkim życiu dominującym kontaktem jest kontakt z ekranem telefonu/komputera/telewizora/tabletu.

Niektóre dzieci nieustannie opowiadają o oglądanych bajkach (nawet w rozmowach dotyczących się innych tematów), mylą rzeczywistość ze światem bajek. Dziecko utożsamia się oraz identyfikuje z bohaterami oglądanych bajek. Na pewno obserwują Państwo w domach, jak dziecko w swobodnej zabawie „udaje” bohatera z bajki. Kiedy ogląda sceny przedstawiające agresję (a takie zdarzają się w bajkach dla najmłodszych!), otrzymuje taki wzór i tak zaczyna funkcjonować w świecie realnym. Dzieci bawią się oraz wypowiadają jak oglądane przez nich postaci. Poprzez naśladownictwo dziecko uczy się społecznych zachowań. Najchętniej dzieci naśladowują potwory, bo one wywołują u dziecka najsilniejsze przeżycia emocjonalne.

Jeśli dziecko rozpoczyna oraz kończy dzień bajką (niestety to zdarza się już na etapie przedszkola!) i reaguje złością, płaczem bądź stanowczym protestem na próby przerwania mu oglądania, to my- dorośli powinniśmy się nad tym głęboko zastanowić. Sytuacja taka może prowadzić do uzależnień. Układ nerwowy dziecka jest jeszcze niedojrzały, dlatego dzieci są podatne na „przyzwyczajanie się” do korzystania z urządzeń multimedialnych. Jako dorośli, musimy czuwać nad tym, aby dzieci korzystały z tych urządzeń rozsądnie, w sposób dla nich bezpieczny.

Rodzice powinni:

- kontrolować czas spędzany przez dziecko przed ekranem, wyznaczając ramy czasowe,
- wiedzieć, co ogląda ich dziecko,
- zadbać o kontakt dziecka z rówieśnikami, organizowanie mu zajęć niezwiązanych z oglądaniem bądź graniem w gry,
- aktywnie spędzać z dzieckiem czas wolny,
- pamiętać, że dziecko współczesne (bez względu na postęp cywilizacyjny) potrzebuje tego samego, czego my potrzebowaliśmy dawniej, w swoim dzieciństwie- aktywności fizycznej oraz kontaktu z naturą.

Nie wolno nam:

- wykorzystywać mediów ekranowych jako „uspokajacza”,
- zastępować interakcji dziecko-rodzic interakcją z urządzeniem cyfrowym,
- stosować mediów ekranowych jako nagrody bądź kary,
- pozostawiać aktywność dziecka na urządzeniach ekranowych bez kontroli,
- zbyt długo ekspozować dziecko na kontakt z ekranem.

Pamiętajmy ! - nie chodzi o to, by całkowicie odciąć dziecko od świata mediów, lecz o dopilnowanie, aby korzystało z niego odpowiednio. Nie pozwólmy, by jakiegokolwiek urządzenie zastępowało kontakt z nami oraz stało się zamiennikiem aktywności niezbędnych do prawidłowego rozwoju oraz radosnego dzieciństwa. Dzieci lgną do ekranów, bo przyciąga je szybko zmieniający się obraz. Pamiętajmy jednak, że dzisiejszy przedszkolak spędzający za dużo czasu przed ekranem, to w przyszłości może być starsze dziecko, które ucieka do wirtualnego świata by zaspokoić swoje potrzeby emocjonalne. Urządzenie cyfrowe przyciąga dziecko, gdyż dostarcza mu ono bardzo silnych przeżyć- zapewnijmy mu takie przeżycia poza ekranem- z nami, we wspólnej zabawie, grach planszowych, rozmowach, czy po prostu we wspólnym wykonywaniu obowiązków domowych (adekwatnie do wieku oraz możliwości dziecka). Pozwólmy dziecku cieszyć się dzieciństwem i czasem spędzonym z nami.

Bibliografia:

- E. Krzyżak- Szymańska, Uzależnienie od nowych technologii wśród dzieci, w: Bliżej Przedszkola, styczeń 2020
- I. Samborska, Przedszkolak i bajki telewizyjne, w: Wychowanie w przedszkolu, nr 5/2003